

בש"פ 740/17 - מאיר סיבג נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 740/17

לפני:
העורר:
כבוד השופט ס' ג'ובראן
מאיר סיבג

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת מיום 18.1.2017 במ"ת 29019-12-16 שניתנה על ידי כבוד השופט ח' סבאג

תאריך הישיבה: כ"ח בטבת התשע"ז (26.1.2017)

בשם העורר: עו"ד אפרים דמרי; עו"ד טארק ז' אסכנדר

בשם המשיבה: עו"ד ורד חלאוה

החלטה

1. לפניי ערר בהתאם לסעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת (השופט ח' סבאג) במ"ת 29019-12-16 מיום 18.1.2017 בגדרה הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

ההליכים עד כה

עמוד 1

2. נגד העורר הוגש ביום 14.12.2016 כתב אישום המייחס לו עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, לקיחת שוחד, שבועת שקר, מרמה והפרת אמונים, העברת חפץ אסור מסוכן, סחר בסם מסוכן, אספקת סם מסוכן, עסקה אחרת בסם מסוכן (מספר מקרים), החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית והחזקה ושימוש בסם מסוכן לצריכה עצמית. על פי עובדות כתב האישום, במועדים הרלוונטיים לכתב האישום, העורר שימש כסוהר בבית סוהר צלמון (להלן: בית הסוהר). נטען כי במהלך עבודתו, העורר סיפק למספר אסירים בבית הסוהר סוגים שונים של סמים מסוכנים, במסגרת קשר שהוא קשר עימם. בתמורה העורר קיבל מהאסירים טובות הנאה שונות, דוגמת סמים מסוכנים ושירותי מין. בנוסף, העורר החזיק והשתמש בסמים מסוכנים מסוג חשיש, קנבוס קוקאין וסמים מסוכנים אחרים לשימוש העצמי.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה למעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בבקשה נטען כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של העורר במעשים המיוחסים לו, וביניהן הוראת העורר במרבית העובדות, עדויות של עדי ראיה, שיחות האזנת סתר ופולטי תקשורת. בנוסף, המשיבה טענה כי נגד העורר קמה עילת מעצר לפי סעיף 21(א)(1) וסעיף 21(א)(1)(ג)(3) לחוק המעצרים.

4. במסגרת הדיון מיום 18.12.2016 בבקשת המעצר, הסכים העורר, באמצעות בא כוחו, לקיומן של ראיות לכאורה, והופנה לקבלת תסקיר מעצר בעניינו. בתסקיר - אשר הוגש ביום 16.1.2017 - התרשם שירות המבחן כי העורר מאופיין בדימוי עצמי וגברי נמוך וכי בתקופה שקדמה למעצר הוא התקשה להיענות לגבולות בהקשרים שונים, היה מרוכז בעצמו ובצרכיו ולא שקל באופן מעמיק משמעות בחירותיו. שירות המבחן ציין כי העורר התנהל מול בני משפחתו ובת זוגו באופן מניפולטיבי, המשקף אלמנטים של הסתרה, אולם נוכח חשיפתו ומשמעות הסנקציות שהוטלו עליו, נראה כי ישנה הפחתה בסיכון במצבו. על כן, ולאחר שבחן את חלופת המעצר שהוצעה ואת המפקחים, שירות המבחן המליץ על שחרורו של העורר לחלופת מעצר בבית הוריו בטבריה ובפיקוח לסירוגין של המפקחים שהוצעו. בנוסף, הומלץ על הטלת צו פיקוח למשך שישה חודשים.

5. בדיון מיום 18.1.2017, לאחר שהתרשם מהמפקחים המוצעים ושמע את טיעוני הצדדים, בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של העורר עד סוף ההליכים המשפטיים. צוין כי לעורר מיוחסות עבירות חמורות שביצוען בפני עצמו מלמד כי אין ליתן בו אמון, שכן הוא מעל בתפקידו ובאחריות שהוטלה עליו. נקבע כי מסוכנותו של העורר היא רבה, על אחת כמה וכמה משהוא המשיך לסחור בסמים עם האסירים אף לאחר שחרורם. בנוסף, בית המשפט המחוזי ציין כי המלצת שירות המבחן מתבססת על דבריו של העורר לפיהם הוא עשה שימוש מזדמן בסמים - דברים אשר נסתרים בחומר החקירה, ממנו עולה כי מדובר בשימוש אינטנסיבי בסוגים שונים של סמים. עוד צוין כי הכלל בעבירות סחר בסמים הוא מעצר עד תום ההליכים, למעט במקרים חריגים. בענייננו, כך נקבע, אין הצדקה לחרוג מהכלל אך בשל עברו הפלילי הנקי של העורר. לבסוף, בית המשפט המחוזי קבע, למעלה מן הצורך, כי החלופה המוצעת אינה יכולה לשמש חלופה ראויה, זאת מאחר שמדובר בסביבה הטבעית של העורר, בה השתמש בסמים, סחר בהם וביצע עבירות נוספות. כמו כן, נקבע כי ישנם שני משמורנים שאינם מתאימים לשמש ככאלה, וכי לא ברור כיצד יתר המשמורניות תוכלנה לשמש כמפקחות בהינתן העובדה שהן כולן עובדות.

על החלטה זו הוגש הערר.

הערר

6. בערר שלפניי, העורר עותר לקבלת המלצת שירות המבחן ולשחרורו לחלופת מעצר בבית הוריו. לטענתו, הוא הסכים לקיומן של ראיות לכאורה בעקבות הערות בית המשפט ותוך שהוא מסתמך על המלצתו. עוד מוסיף העורר וטוען כי בית המשפט המחוזי קבע קביעות המנוגדות לאמור בתסקיר שירות המבחן והלכה למעשה דחה את האמור בו במלואו. לגישת העורר, בית המשפט המחוזי לא העניק כל נימוק לדחיית המלצת תסקיר המעצר ולא הבהיר על מה נשענת קביעתו לפיה מסוכנותו של העורר היא גבוהה. לטענת העורר, אין בסתירה בין דבריו בשירות המבחן לעניין שימוש מזדמן, לבין חומר החקירה כדי להביא להעדפת מעצרו על פני שחרורו לחלופה. לבסוף, לשיטת העורר, מכלול הנסיבות בעניינו – גילו הצעיר; עברו הנקי; הרקע המשפחתי; והרתמות המשפחה – מובילות למסקנה כי יש להעדיף את שחרורו לחלופה על פני מעצרו מאחורי סורג ובריח. לכל היותר, היה על בית המשפט להורות על הידוק חלופת המעצר. לחילופין, העורר מצהיר כי הוא מוכן להציע חלופת מעצר אחרת ומפקחים נוספים.

7. המשיבה, מצידה, טענה בדיון שהתקיים בפניי כי אין מקום להורות על שחרורו של העורר לחלופת מעצר, בעמדה על חומרת העבירות המיוחסות לו ולנסיבות ביצוען. המשיבה הדגישה כי העורר הפר את האמון שניתן בו במסגרת עבודתו כסוהר – עובד ציבור שאמור לשמש כדוגמה – ואין מקום ליתן בו אמון גם כעת. הדברים נכונים ביתר שאת מקום בו מדובר במעשים חוזרים ונשנים, ולא במעידה חד פעמית. בנוסף, לטענת המשיבה, מדובר בעבירות סמים, המקימות עילת מעצר והכלל בעבירות אלה הוא מעצר עד תום ההליכים המשפטיים. לגישת המשיבה, שחרורו של העורר לחלופת מעצר בטבריה – סביבתו הטבעית, ממנה אף הכיר את האסירים עימם עמד בקשר – הוא מעלה קושי וחשש להישנות המעשים.

דיון והחלטה

8. לאחר שעיינתי בהודעת הערר, בתסקירי שירות המבחן ובהחלטת בית המשפט המחוזי, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים בפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות, כפי שיפורט להלן.

9. המסגרת הנורמטיבית לדיון בעניינינו קבועה בחוק המעצרים. לפי סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים, בית המשפט יורה על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים – ככל שנקבע כי קיימות נגדו ראיות לכאורה ועילת מעצר – אך אם נמצא כי לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור לחלופת מעצר. בנוסף, על בית המשפט לבחון האם ניתן להשיג תכלית זו באמצעות מעצר בפיקוח אלקטרוני (ראו: סעיף 22(א) לחוק המעצרים; בש"פ 8389/15 אבו כאטר נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (27.12.15)).

10. אין חולק כי נגד העורר קיימות ראיות לכאורה וכי אופי העבירות – עבירות סמים – מקימות עילת מעצר סטטוטורית וחזקת מסוכנות, באופן שמעצר הוא הכלל וחלופת מעצר היא החרג (ראו והשוו: בש"פ 490/17 בלחסן נ' מדינת ישראל, בפסקה 7 (20.1.2017); בש"פ 8647/16 כהן נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (17.11.2016); בש"פ 4585/14 צקבאשווילי נ' מדינת ישראל, בפסקה 9 (4.7.2014)). כידוע, מקור החזקה הוא בחשש להישנות עבירות סמים בעת שהותו של הנאשם בחלופת מעצר (ראו: בש"פ 9481/16 אבו טאהא נ' מדינת ישראל, בפסקה 6 (12.12.2016)). לפיכך, על העורר להראות כי עניינו נופל לגדר אותם מקרים יוצאי דופן המצדיקים שחרור נאשם בעבירות סמים לחלופת מעצר (ראו והשוו: בש"פ 1567/12 כהן נ' מדינת ישראל, בפסקה 8 (7.3.2012); בש"פ 8585/15 בן לולו נ' מדינת ישראל, בפסקה 5 (23.12.2015)).

11. לא מצאתי כי עניינו של העורר נופל לגדר אותם מקרים חריגים, שכן אין בחלופת המעצר המוצעת כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו. העורר הפר את האמון שניתן בו במסגרת תפקידו כסוהר וכעובד ציבור, וזאת למען הטבות כספיות ואף הטבה בעלת אופי מיני. לא למותר לציין כי המעשים המיוחסים לו אינם בגדר מעידה חד פעמית, אלא בסדרת מעשים חוזרים. מעבר לכך, העורר לא חדל מביצוע המעשים במסגרת בית הסוהר בלבד, אלא המשיך והיה בקשר עם האסירים אף לאחר שחרורם. על כן, וכפי שציין אף בית המשפט המחוזי, אופי מעשיו של העורר ונסיבות ביצוע העבירות מקשים ליתן בו אמון - תנאי העומד בבסיס החלטה לשחרר נאשם לחלופת מעצר (ראו והשוו: בש"פ 9101/11 חסאר נ' מדינת ישראל, בפסקה 5 (9.1.2012)). אמנם, לא נעלמה מעיני המלצת שירות המבחן לשחרר את העורר לחלופת מעצר בבית הוריו בטבריה, אולם כידוע בית המשפט אינו מחויב להמלצתו של שירות המבחן, אלא רשאי הוא להפעיל שיקול דעתו בהתחשב במכלול האינטרסים (ראו: בש"פ 7829/16 דעדוש נ' מדינת ישראל, בפסקה 14 (31.10.2016)); בש"פ 1134/12 מדינת ישראל נ' בר ציון, בפסקה 12 (9.2.2012)). בענייננו, בית המשפט התייחס לממצאיו של שירות המבחן ובחר לסטות מהם, נוכח המסוכנות הנשקפת מהעורר והפערים העולים מהתסקיר לעומת ממצאי חומר החקירה. בין היתר, בית המשפט נתן דעתו לאפקטיביות חלופת המעצר, נוכח העובדה כי מדובר בסביבתו הטבעית של העורר, והיכן שהכיר את האסירים עימם נקשר בפעילות פלילית. בחנתי את מסקנותיו של בית המשפט המחוזי בהקשר זה, ולא ראיתי מקום לסטות מהן. לאור כל האמור, מצאתי כי יש לדחות את הערר.

12. סוף דבר, הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ח בטבת התשע"ז (26.1.2017).

שׁוֹפֵט